

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 10.7.2013
COM(2013) 494 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Partnerství veřejného a soukromého sektoru v programu Horizont 2020: účinný nástroj
k dosažení inovací a růstu v Evropě**

(Text s významem pro EHP)

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Partnerství veřejného a soukromého sektoru v programu Horizont 2020: účinný nástroj k dosažení inovací a růstu v Evropě

(Text s významem pro EHP)

1. POLITICKÉ SOUVISLOSTI

Evropa musí více a lépe investovat do výzkumu a inovací. Rozvoj výzkumu a inovací má zásadní význam pro navození udržitelného hospodářského růstu a zaměstnanosti a pro posílení mezinárodní konkurenceschopnosti Evropy. Výzkum a inovace nám také pomáhají řešit velké úkoly, jako je boj proti změně klimatu, zajištění stálých dodávek čisté energie nebo zvládání nákladů spojených se stárnutím obyvatelstva. Avšak pokrok na cestě k dosažení cíle strategie Evropa 2020 – investovat 3 % HDP do výzkumu a vývoje – je pomalý, přičemž se nedostává především investic soukromého sektoru.

Evropská komise na řešení nedostatečných investic pracuje. Prostředí pro inovace zlepšuje strategie Evropa 2020¹, a zejména stěžejní iniciativa Unie inovací². Komise ve svých návrzích příštího programu EU pro výzkum a inovace Horizont 2020³ počítá s financováním podél celého hodnotového řetězce, od základního výzkumu až po uvádění na trh.

Klíčovým prvkem programu Horizont 2020 je návrh spojit síly se soukromým sektorem a s členskými státy, abychom dosáhli výsledků, kterých jedna země nebo podnik pravděpodobně samy nedosáhnou. K tomuto sdělení jsou připojeny legislativní návrhy Komise na vytvoření partnerství veřejného a soukromého sektoru a partnerství v rámci veřejného sektoru s členskými státy v rámci programu Horizont 2020.

Balíček představuje celkové investice v příštích sedmi letech ve výši 22 miliard EUR, přičemž 8 miliard EUR z programu Horizont 2020 aktivuje finanční pákou 10 miliard EUR z průmyslu a téměř 4 miliardy EUR od členských států. Získá se tak nezbytné financování rozsáhlých, dlouhodobějších a riskantních výzkumných a inovačních iniciativ. Ty jsou nezbytné pro udržení vedoucí pozice EU ve strategických a globálně konkurenceschopných technických odvětvích, která poskytují vysoce kvalitní pracovní místa (v současné době existují přes 4 miliony takových pracovních míst) a přispívají k dosažení cíle EU, aby do roku 2020 podíl výrobních odvětví na HDP činil 20 %. Partnerství zajistí významné přínosy pro společnost, např. nižší emise uhlíku, alternativy k fosilním palivům a nové léčebné metody v boji proti nemocem, jež souvisejí s chudobou, a proti rostoucí hrozbě antimikrobiální rezistence.

Komise předkládá tyto legislativní návrhy v této fázi proto, aby mohla být včas přijata potřebná legislativní rozhodnutí a partnerství mohla být zahájena už na začátku programu Horizont 2020. Přímo tak reaguje na výzvu Evropské rady, že je třeba upřednostnit dopad víceletého finančního rámce na růst a zaměstnanost.

¹ KOM(2010) 2020.

² KOM(2010) 546.

³ KOM (2011) 808/809/810/811/812.

Uvedená partnerství budou společně realizovat hlavní prvky iniciativy Unie inovací, průmyslové politiky EU⁴ a strategie pro klíčové technologie⁵ a budou významným příspěvkem pro politiku EU v oblasti klimatu, energetiky, digitální agendy, dopravy, zdravotnictví a v dalších oblastech.

Toto sdělení rovněž popisuje přístup Komise k využívání jiných forem partnerství veřejného a soukromého sektoru v rámci provádění programu Horizont 2020. V připravovaných pracovních dokumentech útvarů Komise bude představena strategie pro posílení poradenství, které přichází od průmyslu a dalších zúčastněných stran prostřednictvím evropských technologických platforem a pracovních skupin Komise pro průmyslovou politiku.

2. POTŘEBA UZAVÍRAT PARTNERSTVÍ VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO SEKTORU V OBLASTI VÝZKUMU A INOVACÍ V EU

Výzkum a inovace jsou vysoce rizikové činnosti, u kterých neexistuje záruka úspěchu. Pokud je riziko selhání příliš velké, nemusí být soukromý sektor ochoten investovat, a to ani v případě, kdy hospodářská a společenská návratnost může být potenciálně značná. Hospodářské přínosy investic do výzkumu mohou navíc získat jiní, což znamená, že jednotlivé podniky nebudou ochotny investovat, nebo může být ze závažných politických důvodů omezena velikost trhu, a tudíž i potenciální výnos (např. při vývoji nových antibiotik v oblastech, kde antimikrobiální rezistence představuje stále větší problém).

Tato obecná selhání trhu jsou pádným argumentem, proč z veřejných prostředků podporovat soukromý výzkum a inovace. V řadě případů však vzhledem k významu příslušných odvětví, složitosti úkolů a technologií, dlouhodobé povaze činností a rozsahu potřebných investic není efektivní podporovat z veřejných prostředků jednotlivé projekty. Právě pro tyto případy jsou zapotřebí strukturovaná partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, v rámci nichž lze společně vyvíjet, financovat a realizovat ambiciózní výzkumné a inovační programy. Z tohoto důvodu tvůrci politik na celém světě stále více využívají partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu jako nástroj k realizaci programů růstu.

V odvětvích, kde činnost probíhá na evropské a mezinárodní úrovni a v nichž rozsah investic přesahuje možnosti jednotlivých členských států, bude nejúčinnějším přístupem vytvářet taková partnerství na úrovni EU. Partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a inovací konkrétně zajistí účinné a velmi potřebné nástroje k realizaci cílů programu Horizont 2020, a to z řady důvodů:

- podporují dlouhodobý strategický přístup k výzkumu a inovacím a snižují nejistoty, neboť umožňují dlouhodobé závazky,
- poskytují právní strukturu pro sdílení zdrojů a shromáždění kritického množství, též prostřednictvím inteligentní specializace a kombinovaného financování z programu Horizont 2020 a evropských strukturálních a investičních fondů, což umožňuje vynaložit úsilí v takovém rozsahu, jakého by jednotlivé podniky nemohly dosáhnout,
- zefektivňují financování výzkumu a inovací v celé EU díky sdílení finančních zdrojů, lidských zdrojů a infrastruktury, čímž omezují riziko roztržitosti, umožňují dosáhnout úspor z rozsahu a snižují náklady pro všechny zúčastněné partnery,
- mohou lépe řešit složité problémy, neboť pomáhají rozvíjet mezioborové přístupy a umožňují efektivněji sdílet vědomosti a odborné zkušenosti,

⁴ COM(2012) 582.

⁵ COM(2012) 341.

- usnadňují vytvoření vnitřního trhu pro inovativní výrobky a služby díky společnému postupu v kritických otázkách, jako je přístup k finančním prostředkům, standardizace a tvorba norem,
- umožňují rychleji uvádět inovativní technologie na trh, mimo jiné tím, že podnikům dovolují spolupracovat a sdílet informace, čímž urychlují proces učení,
- mezinárodním společenstvem mohou poskytnout vhodný rámec pro zakotvení investic do výzkumu a inovací v Evropě a pro využití silných stránek Evropy, jako je kvalifikovaná pracovní síla, rozmanitost přístupů a odvětvová tvořivost, a
- umožňují shromáždit a vynaložit takové úsilí ve výzkumu a inovacích, jaké je nutné k řešení závažných společenských problémů a hlavních politických cílů EU v rámci strategie Evropa 2020.

3. SPOLEČNÉ TECHNOLOGICKÉ INICIATIVY: ZÍSKANÉ ZKUŠENOSTI

Partnerství veřejného a soukromého sektoru na úrovni EU v oblasti výzkumu a inovací byla poprvé představena v současném sedmém rámcovém programu pro výzkum. Významnou formou provádění sedmého rámcového programu byly společné technologické iniciativy, pomocí kterých Unie a průmysl společně financovaly a realizovaly některé oblasti programu. Společné technologické iniciativy se realizují s využitím specializovaných právních subjektů – společných podniků zakládaných podle tehdejšího ekvivalentu současného článku 187 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

V rámci sedmého rámcového programu bylo založeno pět společných technologických iniciativ, a to v oblasti letectví („Clean Sky“), farmaceutického výzkumu (iniciativa pro inovativní léčiva), palivových článků a vodíku (FCH), vestavěných systémů (ARTEMIS) a nanoelektroniky (ENIAC). Všechny tyto společné technologické iniciativy jsou pravidelně sledovány, kontrolovány a hodnoceny⁶. Ve sdělení Komise o partnerství v oblasti výzkumu a inovací⁷ jsou pečlivě zhodnoceny získané zkušenosti a jsou zdůrazněny významné úspěchy i doporučení pro další zlepšování.

Pokud jde o dosažené úspěchy, bylo konstatováno, že tvůrci politik na celém světě obecně stále více využívají partnerství veřejného a soukromého sektoru jako nástroj k realizaci programů růstu. Hodnocení rovněž konstatují, že partnerství veřejného a soukromého sektoru obecně, zejména pak společné technologické iniciativy, představují inovativní způsob provádění politiky Unie v oblasti výzkumu a inovací. Spojují nejlepší hráče na poli výzkumu a inovací v příslušných průmyslových odvětvích a umožňují jim nasměrovat a soustředit úsilí na strategické výzkumné a inovační programy.

Zahájení společných technologických iniciativ bylo považováno za řádně odůvodněné na základě zjištěných selhání trhu, dlouhodobého charakteru požadovaných činností a rozsahu závazků nutných k dosažení potřebných průlomových výsledků.

V sedmém rámcovém programu byl na společné technologické iniciativy vynaložen příspěvek Unie v celkové výši 3,12 miliardy EUR a odpovídající investice průmyslu ve výši 4,66 miliardy EUR. Společné technologické iniciativy se ukázaly jako úspěšné, pokud jde

⁶ Průběžná hodnocení společných technologických iniciativ, reakce Komise na tato hodnocení a zpráva skupiny Sherpa pro společné technologické iniciativy jsou k dispozici na adrese http://ec.europa.eu/research/jti/index_en.cfm.

⁷ KOM(2011) 572.

o přilákání vysoké účasti průmyslu na jejich činnostech, včetně malých a středních podniků, které představují přibližně 28 % účastníků.

Průběžná hodnocení navíc potvrzují dosažený pokrok a první známky dopadů, i když společné technologické iniciativy plně fungují jen po omezenou dobu. Například technologická iniciativa pro palivové články a vodík sestavila významné projektové portfolio strategického významu a dospěla k několika raným tržním aplikacím, jako jsou například vysokozdvizné vozíky a malé záložní zdroje. Průběžné hodnocení společné technologické iniciativy „Clean Sky“ potvrdilo, že iniciativa úspěšně stimuluje vývoj, který směřuje k dosažení strategických cílů v oblasti životního prostředí tím, že se zaměřuje na převratné technologické koncepce. U společné technologické iniciativy pro inovativní léčiva zmínilo průběžné hodnocení velký pokrok při zlepšování ekosystému pro vývoj léčiv v Evropě, například prostřednictvím lepšího využívání údajů, účinnějších přístupů k předvídaní nežádoucích účinků léčiv, vývoje nových biomarkerů a rychlejších a levnějších klinických hodnocení. Průběžná hodnocení společných technologických iniciativ ARTEMIS a ENIAC zdůraznila jejich úlohu katalyzátoru, pokud jde o zvyšování účasti předních subjektů soukromého sektoru v rámcovém mechanismu, pomocí kterého mohou vnitrostátní a evropské veřejnoprávní orgány podporovat oblasti s vysokou strategickou hodnotou. Vzhledem k tomu, že žádná jednotlivá organizace nebo členský stát nemůže vyřešit všechny problémy odvětví elektroniky v Evropě, bylo důrazně doporučeno pokračovat s obdobnou iniciativou v rámci programu Horizont 2020.

Zprávy a průběžná hodnocení také poukázaly na některé nedostatky stávajících společných technologických iniciativ. Jednalo se zejména o potřebu pevnějších závazků partnerů z průmyslu a jasnějšího měření těchto závazků a souvisejícího pákového efektu. Je rovněž třeba lépe ozřejmit, jak se společné technologické iniciativy zakládají, stanovit jim jasnější cíle a zajistit větší otevřenost vůči novým účastníkům. Zpráva skupiny Sherpa pro společné technologické iniciativy navíc obsahuje řadu doporučení, jak zjednodušit a zefektivnit fungování společných technologických iniciativ, též prostřednictvím zvláštního finančního rámce odpovídajícího jejich potřebám. Zúčastněné strany rovněž vyjádřily obavy ohledně různých pravidel a postupů, které platí pro jednotlivé společné technologické iniciativy a které se mohou různit mezi různými technologickými iniciativami a odlišovat od pravidel a postupů použitelných podle sedmého rámcového programu. Všechny tyto obavy byly zohledněny v navrhovaných společných technologických iniciativách v rámci programu Horizont 2020.

4. SPOLEČNÉ TECHNOLOGICKÉ INICIATIVY V PROGRAMU HORIZONT 2020

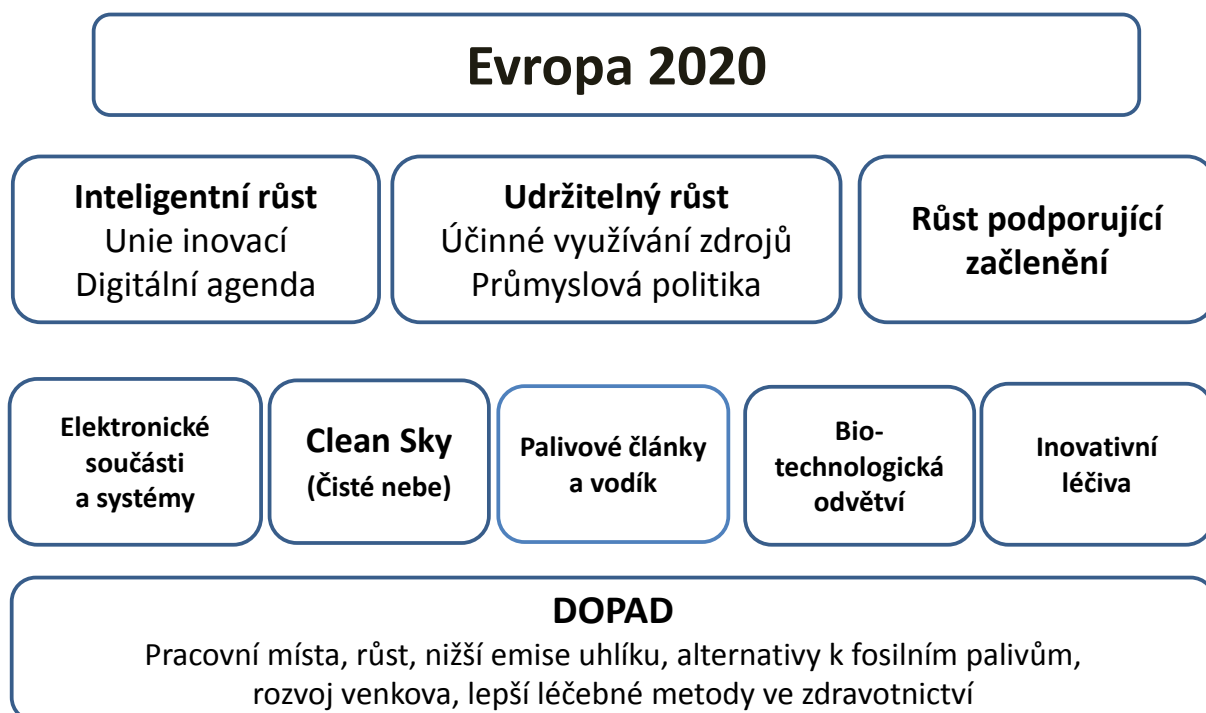
Navrhovaný předpisový rámec pro program Horizont 2020 umožní dalekosáhlé typy spolupráce mezi Unií a soukromým sektorem, včetně společných technologických iniciativ zakládaných podle článku 187 SFEU. Ty se musí zabývat cíli programu Horizont 2020, včetně integrace výzkumných a inovačních činností. Nařízení o programu Horizont 2020 stanoví řadu kritérií, která musí být splněna při výběru oblastí pro partnerství veřejného a soukromého sektoru. Uvedený právní předpis také stanoví jediný soubor pravidel, který se bude vztahovat na všechny části programu Horizont 2020 včetně společných technologických iniciativ, s výjimkou případů, kdy existuje řádně zdůvodněná nutnost použít zvláštní odchylku.

4.1. Identifikace společných technologických iniciativ, které mají být založeny na začátku programu Horizont 2020

S ohledem na zkušenosti získané během sedmého rámcového programu, nový právní základ v rámci programu Horizont 2020 a jasné závazky průmyslových partnerů předkládá Komise legislativní návrhy společných technologických iniciativ, které by měly být založeny

na začátku programu Horizont 2020. Úplné zdůvodnění navrhovaných iniciativ je uvedeno v doprovodných dokumentech o posouzení dopadů *ex ante*.

Všechny společné technologické iniciativy se zabývají strategickými technologiemi, které podpoří růst a zaměstnanost v globálně konkurenceschopných odvětvích. Všechna dotyčná odvětví jsou již oporou evropského hospodářství založeného na znalostech, nebo se jí rychle stávají. V současné době tato odvětví zaměstnávají více než 4 miliony osob. Ve všech případech také existují rostoucí světové trhy a průmysl EU je v dobré pozici, aby se na těchto trzích výrazně prosadil, pokud si dokáže vybudovat a udržet technologické vedení. Existuje rovněž jasná spojitost s cíli strategie Evropa 2020, jak ukazuje následující graf. Je naléhavě nutné zajistit v Evropě v době omezených finančních zdrojů značný objem potřebných investic. Kromě toho tyto oblasti čelí dobře identifikovaným selháním trhu, jež souvisí s dlouhodobým a rizikovým výzkumem a inovacemi, což znamená, že soukromý sektor není schopen vyčlenit potřebné prostředky sám.

Navrhované společné technologické iniciativy vycházejí z úspěchů v sedmém rámcovém programu. Čtyři z nich představují další fázi společných technologických iniciativ založených v rámci sedmého rámcového programu (včetně společné technologické iniciativy pro elektronické systémy a součásti, která v sobě slučuje stávající společné technologické iniciativy ARTEMIS a ENIAC). Jako nová iniciativa byla na základě evropské strategie biohospodářství⁸ identifikována společná technologická iniciativa pro biotechnologická odvětví.

Všechny navrhované společné technologické iniciativy mají jasně definované cíle, pokud jde o dosažení průlomů v těchto oblastech:

- *inovativní léčiva*: zlepšit zdraví a životní podmínky evropských občanů prostřednictvím nových a účinnějších diagnostických metod a způsobů léčby, například nových metod antimikrobiální léčby,

⁸ COM(2012) 60.

- *palivové články a vodík*: vyvinout komerčně životaschopná a čistá řešení, která využívají vodík jako nosič energie a palivové články jako měniče energie,
- *Clean Sky*: radikálně snížit dopad příští generace letadel na životní prostředí,
- *biotechnologická odvětví*: vyvinout nové a konkurenceschopné biotechnologické hodnotové řetězce, které nahradí potřebu používat fosilní paliva a výrazně ovlivní rozvoj venkova,
- *elektronické součásti a systémy*: udržet Evropu v popředí oblasti elektronických součástí a systémů a rychleji překlenout propast mezi výzkumem a uváděním výsledků na trh.

Očekává se, že těchto pět společných technologických iniciativ povede k mobilizaci investic v celkové výši přes 17 miliard EUR, z čehož příspěvek z rozpočtu EU bude činit až 6,4 miliardy EUR. Níže uvedená tabulka uvádí podrobnosti o investicích pro jednotlivé společné technologické iniciativy.

Společná technologická iniciativa	Investice do společné technologické iniciativy (v milionech EUR)	
	Z EU (Horizont 2020)	Od partnerů z průmyslu a z dalších zdrojů
Inovativní léčiva	1 725	1 725
Palivové články a vodík	700	700 ⁹
Clean Sky	1 800	2 250
Biotechnologická odvětví	1 000	2 800
Elektronické součásti a systémy	1 215	3 600 ¹⁰ (z toho 1 200 od členských států)
<i>Celkem</i>	<i>6 440</i>	<i>9 875 od průmyslu + 1 200 od členských států</i>

4.2. Klíčové rysy společných technologických iniciativ v rámci programu Horizont 2020

Návrhy Komise představují mnohem ambicióznější partnerství než stávající generace společných technologických iniciativ.

Společné technologické iniciativy budou mít jasnější a ambicióznější cíle a budou přímo přispívat ke konkurenceschopnosti a cílům politiky EU. Každá společná technologická iniciativa má měřitelné a konkrétní cíle a klíčové ukazatele výkonnosti, které umožní pečlivější sledování a hodnocení. Cíle jdou značně nad rámec cílů stanovených v sedmém

⁹ Tato částka se skládá z příspěvků od členů společného podniku nebo subjektů, které je tvoří (minimálně 400 milionů EUR), jakož i od nečlenských subjektů, které se účastní činnosti společného podniku.

¹⁰ Tato částka se skládá z příspěvků od členů společného podniku nebo subjektů, které je tvoří (minimálně 1,7 miliardy EUR od soukromých členů), jakož i od nečlenských subjektů, které se účastní činnosti společného podniku.

rámčovém programu. Cíle rovněž zahrnují větší důraz na inovace a dopad, čímž umožňují, aby inovace překlenuly „údolí smrti“ mezi výzkumem a komerčním využitím. Například cíle nové společné technologické iniciativy pro palivové články a vodík zohledňují překážky v podobě ceny a výkonnosti, které je třeba překonat, aby se příslušná technologie stala komerčně životaschopnou. Mnoho cílů navíc přímo podporuje cíle politiky EU. Například společná technologická iniciativa pro biotechnologická odvětví bude vyvíjet technologie, které umožní vyrábět biopaliva z nepotravinářských plodin, čímž zemědělcům a průmyslu umožní splnit cíle EU v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. A v neposlední řadě jsou cíle zaměřeny na vývoj klíčových technologií, například elektroniky, které podpoří konkurenceschopnost širokého spektra evropských průmyslových odvětví.

Společné technologické iniciativy budou lépe řízeny, aby byla zajištěna otevřenost vůči novým účastníkům, přidělování finančních prostředků na základě excelence a lepší propojení s vnitrostátními činnostmi. Největší část příspěvku EU bude přidělována prostřednictvím otevřených výzev k předkládání návrhů podle v zásadě stejných pravidel, jaká platí pro zbývající části programu Horizont 2020. Ve všech případech jsou iniciativy otevřeny novým partnerům. Například nová společná technologická iniciativa pro inovativní léčiva vyhradila část příspěvku EU pro nové partnery. Nová společná technologická iniciativa „Clean Sky“ v otevřeném konkursu vybere klíčové partnery pro své demonstrátory a demonstrační platformy. Některé nové společné technologické iniciativy se více zaměří na demonstrace, což podle očekávání povede k posílení významu pro širší škálu organizací.

Společné technologické iniciativy v rámci programu Horizont 2020 budou zaměřeny na vytváření užších vazeb s podobnými činnostmi na úrovni členských států a na regionální úrovni. V každé společné technologické iniciativě bude proto posílena skupina zástupců členských států. Tyto skupiny budou mít významnou poradní úlohu, budou dostávat veškeré informace o provádění společných technologických iniciativ a budou také žádány, aby společnou technologickou iniciativu informovaly o relevantních vnitrostátních činnostech a propojily činnosti společné technologické iniciativy s navazujícím uváděním do praxe. V konkrétním případě společné technologické iniciativy pro elektronické součásti a systémy budou členské státy rovněž přímo přispívat k financování této společné technologické iniciativy.

V případech, kde je to vhodné, lze napojením na podpůrné mechanismy strukturálních a investičních fondů pro účely zavádění do praxe vylepšit synergie mezi akcemi Unie a rozvojovými politikami členských států nebo regionů a pomoci členským státům zvýšit jejich konkurenceschopnost a lépe řešit problém investic v příslušných prioritních oblastech.

Bude dosaženo významného zjednodušení jak z hlediska prováděcích struktur, tak z hlediska jednodušších pravidel pro účastníky. Společné technologické iniciativy v rámci programu Horizont 2020 využijí řadu prováděcích prvků, díky kterým budou lépe sloužit svému účelu¹¹. Tyto prvky zahrnují:

- právní rámec, který je vhodnější pro silné zapojení průmyslu a dosažení významného zjednodušení tím, že se budou plně využívat nová ustanovení ve finančním nařízení (do něhož byla začleněna specifická ustanovení o partnerství veřejného a soukromého sektoru, která v případě společných technologických iniciativ umožňují provést scénář „ideálního zastřešení“, tj. výslovné uznání společných technologických iniciativ jako subjektů partnerství veřejného a soukromého sektoru

¹¹ Jak požaduje zpráva skupiny Sherpa pro společné technologické iniciativy: http://ec.europa.eu/research/jti/pdf/jti-sherpas-report-2010_en.pdf

s možností přijmout vlastní „odlehčenou“ verzi finančního nařízení, jež bude přizpůsobena jejich specifickým potřebám), a

- posílení předvídatelnosti pro účastníky prostřednictvím jednotného uplatňování pravidel pro účast v programu Horizont 2020 s odchylkami jen ve velmi výjimečných a řádně odůvodněných případech. To bude znamenat, že společné technologické iniciativy budou moci využít značná zjednodušení, která mají být v rámci programu Horizont 2020 zavedena.

Společné technologické iniciativy zahrnují pevnější závazky průmyslu, včetně významných finančních závazků přinejmenším souměřitelných s příspěvkem z rozpočtu EU. Přímé závazky průmyslu napříč všemi společnými technologickými iniciativami celkem činí téměř 10 miliard EUR. Stejně jako v případě sedmého rámcového programu budou některé z těchto závazků pocházet z nákladů na financování projektů, které jsou výsledkem výzev zahájených prostřednictvím společné technologické iniciativy a které nejsou plně hrazeny z příspěvku EU. Kromě toho se partneři z průmyslu zavážou nad rámec těchto běžných režimů spolufinancování a budou přispívat činnostmi a investicemi, které nebudou z programu Horizont 2020 nijak hrazeny. Například v případě technologické iniciativy pro palivové články a vodík průmysl v současné době z velké části přispívá prostřednictvím účasti na spolufinancovaných činnostech, zatímco v budoucí společné technologické iniciativě bude tento typ příspěvku navýšen nejméně o 300 milionů EUR v dodatečných závazcích. V případě společné technologické iniciativy „Clean Sky“ činí tyto dodatečné závazky téměř jednu miliardu EUR a v případě společné technologické iniciativy pro biotechnologická odvětví činí nejméně 1,8 miliardy EUR. Tyto dodatečné závazky budou přímo spojeny s cíli společné technologické iniciativy a budou přispívat k jejich dosažení. Partneři z průmyslu přijmou konkrétní závazky tohoto druhu v rámci každoročního prováděcího procesu, který bude následně předmětem ověřování a monitorování. Pokud závazky průmyslu nedosáhnou potřebné úrovně, bude mít Komise právo snížit nebo neposkytnout příspěvek EU, případně zrušit společný podnik. Tím je zajištěna potřebná flexibilita pro případ závažných nepředvídaných změn, které snižují význam cílů společné technologické iniciativy.

5. JINÁ PARTNERSTVÍ V PROGRAMU HORIZONT 2020

5.1. Smluvní partnerství veřejného a soukromého sektoru

Pro doplnění společných technologických iniciativ se Komise v rámci sedmého rámcového programu rovněž zapojila do strukturovaných partnerství se soukromým sektorem, aby získala přímé podněty pro přípravu pracovních programů v oblastech, které byly stanoveny předem a které mají velký význam pro průmysl. Oproti společným technologickým iniciativám nevyžadují tato partnerství další právní předpisy, protože financování provádí Komise prostřednictvím běžných postupů.

Tři taková partnerství byla zahájena v rámci plánu evropské hospodářské obnovy¹² a realizována prostřednictvím výzev s celkovým příspěvkem Unie ve výši 1,6 miliardy EUR. Uvedené výzvy byly pro průmysl velmi významné, přičemž přibližně polovina finančních prostředků na projekty byla přidělena průmyslu a přibližně 30 % malým a středním podnikům¹³.

¹² KOM(2008) 800.

¹³ Kromě toho v případě iniciativy Internet budoucnosti investovala Unie 300 milionů EUR, z čehož přibližně 50 % směřovalo do průmyslu.

Na základě těchto zkušeností umožňují návrhy programu Horizont 2020 i takováto partnerství. Pro účely zlepšení transparentnosti budou tato partnerství založena na smlouvě mezi Komisí a partnery z průmyslu, v níž budou stanoveny cíle, závazky, klíčové ukazatele výkonnosti a výstupy, které mají být dodány.

Smluvní partnerství veřejného a soukromého sektoru se zvažují v těchto oblastech:

- továrny budoucnosti,
- energeticky účinné budovy,
- ekologická vozidla,
- internet budoucnosti¹⁴,
- udržitelný zpracovatelský průmysl,
- robotika,
- fotonika,
- vysoce výkonná výpočetní technika.

První čtyři oblasti představují pokračování partnerství veřejného a soukromého sektoru zřízených v rámci sedmého rámcového programu. Všechny oblasti představují velké části evropského hospodářství a nutnost vytvářet partnerství veřejného a soukromého sektoru byla identifikována v dokumentech Komise, například ve sdělení o aktualizaci průmyslové politiky, sdělení o evropské strategii pro klíčové technologie¹⁵, sdělení o vysoce výkonné výpočetní technice¹⁶ nebo v návrzích Horizontu 2020.

V každé z těchto oblastí se očekává, že návrhy průmyslu nabídnou jasné harmonogramy vytvořené v rámci otevřené konzultace s dalšími zainteresovanými stranami a popisující vizi, obsah výzkumu a inovací a očekávaný dopad, včetně dopadu na růst a zaměstnanost. Rovněž musí vyjasnit povahu a rozsah závazků průmyslu a pákový efekt partnerství veřejného a soukromého sektoru. Zaměří se především na činnosti blízké trhu.

Kromě toho by partnerství veřejného a soukromého sektoru měla také usilovat o využití synergií s evropskými strukturálními a investičními fondy, zejména v souvislosti s regionálními a vnitrostátními strategiemi pro inteligentní specializaci.

Komise posoudí návrhy průmyslu, též s využitím externích odborníků, podle kritérií stanovených v nařízení o programu Horizont 2020. V případě pozitivního hodnocení, jehož výsledky budou zveřejněny, bude na základě rozhodnutí Komise uzavřeno memorandum o porozumění mezi Komisí a soukromými partnery. V něm budou stanoveny:

- obecné a specifické cíle partnerství,
- závazky soukromých partnerů, u kterých se očekává, že budou značné a souměřitelné s předpokládaným příspěvkem Unie, a které mohou zahrnovat administrativní náklady partnerství veřejného a soukromého sektoru, jakož i průmyslem financované činnosti v oblasti demonstrací, odborné přípravy, vytváření klastrů, zvyšování povědomí a monitorování,

¹⁴ Navazuje na probíhající partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti internetu budoucnosti, které se zaměřuje na infrastrukturu kabelových a bezdrátových (5G) sítí.

¹⁵ COM(2012) 341.

¹⁶ COM(2012) 45.

- klíčové ukazatele výkonnosti a očekávané výsledky, včetně dopadů, pokud jde o využívání v Evropě,
- orientační finanční rámec pro příspěvek Unie v období 2014–2020 (s výhradou schválení rozpočtovým orgánem v rámci ročního rozpočtového procesu),
- mechanismus sledování a přezkumu s využitím klíčových ukazatelů výkonnosti a s možností úpravy. Ten bude Komisi také sloužit jako základ pro ukončení partnerství, pokud partneři z průmyslu nebudou plnit své závazky,
- struktura řízení, včetně mechanismu, jakým si Komise vyžádá poradenství soukromých partnerů k činnostem v oblasti výzkumu a inovací, které budou navrženy pro finanční podporu v rámci Horizontu 2020.

V oblastech, kde výsledkem hodnocení bude konstatování, že návrh průmyslu splňuje požadovaná kritéria, bude Komise usilovat o včasné uzavření potřebného memoranda o porozumění, aby činnosti v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru mohly být zahájeny v prvním pracovním programu Horizontu 2020.

5.2. Partnerství v rámci veřejného sektoru a jiná partnerství

Komise bude k provádění programu Horizont 2020 využívat i jiné formy partnerství. Komise předkládá čtyři legislativní návrhy na vytvoření partnerství v rámci veřejného sektoru s členskými státy podle článku 185 SFEU pro účely společného provádění vnitrostátních výzkumných programů. Předmětem těchto návrhů jsou:

- *Druhý program Partnerství evropských a rozvojových zemí při klinických hodnoceních*: příspěvek ke snížení sociální a hospodářské zátěže způsobené nemocemi souvisejícími s chudobou,
- *Evropský metrologický program pro inovace a výzkum*: poskytnutí vhodných, integrovaných a účelných metrologických řešení, která podpoří inovace a konkurenceschopnost průmyslu, a technologií měření, které se budou zabývat společenskými výzvami, jako je zdraví, životní prostředí a energetika,
- *Eurostars 2*: podpora hospodářského růstu a vytváření pracovních míst prostřednictvím posílení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, které provádějí výzkum a vývoj,
- *Program výzkumu a vývoje v oblasti aktivního a asistovaného žití*: zvýšení dostupnosti produktů a služeb založených na informačních a komunikačních technologiích a zaměřených na aktivní a zdravé stárnutí, aby se zlepšila kvalita života starších občanů a jejich pečovateli a podpořila se udržitelnost pečovatelských systémů.

Kromě partnerství veřejného a soukromého sektoru bude program Horizont 2020 rovněž využívat poradenství, které přichází z jiných forem partnerství, jako jsou Evropská inovační partnerství¹⁷ a iniciativy společného plánování¹⁸, jakož i z evropských technologických platforem. Evropský inovační a technologický institut rovněž v rámci programu Horizont 2020 vytvoří znalostní a inovační společenství¹⁹, která v rámci strukturovaných dlouhodobých partnerství spojí sektory vzdělávání, výzkumu a podnikání.

¹⁷ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?pg=eip

¹⁸ http://ec.europa.eu/research/era/joint-programming_en.html

¹⁹ <http://eit.europa.eu/kics/>

Dvě nadcházející stěžejní iniciativy FET²⁰, „Graphene“ a „Humain Brain Project“ mají za cíl vytvoření rozsáhlých a dlouhodobých evropských partnerství. Doplňují partnerství veřejného a soukromého sektoru, neboť jsou od počátku vědecky orientovány, přičemž průmysl se postupně zapojí během deseti let trvání těchto stěžejních iniciativ.

Vedle společných technologických iniciativ byl jako jiná forma partnerství veřejného a soukromého sektoru na základě článku 187 SFEU založen společný podnik SESAR²¹ (Společný podnik na vytvoření evropského systému nové generace pro uspořádání letového provozu), který koordinuje projekt SESAR – technický pilíř iniciativy jednotného evropského nebe, jejímž cílem je modernizace uspořádání letového provozu v Evropě. Vzhledem ke specifickým politicky orientovaným činnostem nebyl společný podnik SESAR založen jako společná technologická iniciativa, ačkoli udržuje úzké vazby se společnou technologickou iniciativou „Clean Sky“. Komise navrhuje rozšířit společný podnik SESAR v rámci programu Horizont 2020. Toto rozšíření zajistí, že koordinace výzkumu a inovací v oblasti uspořádání letového provozu bude v rámci programu Horizont 2020 pokračovat v plném souladu s cíli politiky jednotného evropského nebe.

6. VÝHLED

Partnerství veřejného a soukromého sektoru se silnou účastí a závazky průmyslu jsou nepostradatelná k dosažení cílů programu Horizont 2020 a strategie Evropa 2020. Toto sdělení nastíní, jak bude v programu Horizont 2020 posílen přístup k partnerstvím veřejného a soukromého sektoru na základě zvýšené transparentnosti, jasnějších cílů, silnějšího zaměření na činnosti blízké trhu, významnějších závazků průmyslu a značného zjednodušení.

Činnosti v rámci společných technologických iniciativ, smluvních partnerství veřejného a soukromého sektoru, partnerství v rámci veřejného sektoru a dalších souvisejících iniciativ, jako jsou iniciativy společného plánování, znalostní a inovační společenství EIT nebo evropská partnerství pro inovace, budou prováděny způsobem, který maximalizuje synergie a zvyšuje celkový dopad, zejména pokud se příslušné činnosti zabývají společnými cíli. V tomto směru je žádoucí plně využívat možností plynoucích ze skutečnosti, že veškeré financování výzkumu a inovací na úrovni EU bylo sloučeno do jediného programu s názvem Horizont 2020. Synergie je třeba hledat zejména v propojení činností v celém inovačním cyklu – od výsledků výzkumu po činnosti blízké trhu – s cílem přispět k posílení podnikání a zakládání podniků v oborech, které mají zásadní význam pro evropské hospodářství.

Vzhledem k vysokému dopadu uvedených partnerství na zaměstnanost a růst vyzývá Komise Evropský parlament a Radu k provedení nezbytných legislativních rozhodnutí, aby tato partnerství byla zahájena na začátku programu Horizont 2020. Prostřednictvím navrhovaných řídicích mechanismů bude Komise pravidelně sledovat a hodnotit pokrok společných technologických iniciativ a dalších partnerství a podávat o něm zprávy.

Zkušenosti ukazují, že zakládání společných podniků vyžaduje mnoho času a úsilí a mělo by se uskutečňovat, jen pokud je dán významný strategický cíl v oblasti výzkumu a inovací, kterého nelze dosáhnout běžným prováděním programu Horizont 2020. Komise proto zvažuje potřebu takových budoucích iniciativ jen v případech, kdy pro ně existuje jasný argument na základě kritérií v rámci programu Horizont 2020 a jasná strategická a politická potřeba. Komise se nicméně domnívá, že rozsah výzkumného a inovačního úsilí a politická potřeba,

²⁰ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/fet-flagships>

²¹ <http://www.sesarju.eu/>

pokud jde o dokončení jednotného evropského železničního prostoru a budování vedoucí pozice EU v železničních technologiích, je dobrým argumentem pro potenciální společný podnik v odvětví železniční dopravy a bude spolupracovat s průmyslem na vytvoření příslušného návrhu.